

A decemberi rendőrgyilkosság és a rendőrség fegyverhasználati jogának szabályozása (1931–1932). A meggyilkolt Sinkó József törzsőrmester emlékére

BALOGH Atila¹

E tanulmányban a rendőrség fegyverhasználati jogával kapcsolatos törvényhozási folyamatot (1931–1932) elemzi a szerző, ezen belül kiemelten foglalkozik Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter ebben betöltött szerepével is. Az új szabályozásnak voltak hibái, de találhatunk benne pozitívumokat is.

Kulcsszavak: Belügyminisztérium, Keresztes-Fischer Ferenc, rendőrség fegyverhasználati joga, rendőrség, Sinkó József, 1932. évi XIII. tc.

A témaválasztást egyrészt az elfeledett rendőr, Sinkó József meggyilkolása indokolja; másrészt pedig a szakirodalom azon hiánya, hogy a decemberi rendőrgyilkosság kiváltotta belpolitikai folyamatot még napjainkig sem elemezte részletesen. E tanulmány kísérletet tesz arra, hogy a Sinkó József meggyilkolása (1931 decembere) utáni politikai folyamatot elemezze 1932 nyaráig. E folyamat alatt a rendőrség² fegyverhasználati jogával kapcsolatos parlamenti folyamatot érti a szerző. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter³ ebben betöltött szerepével is alaposan foglalkozik a tanulmány. A terjedelmi korlátok miatt sajnálatos módon e dolgozat nem tudja elemezni azt, hogy a gyakorlatban hogyan működött e jogi „újítás”. A tanulmány „történelmi”, s nem „jogász” szempontból vizsgálja e témát. A kutatás számos kérdésfelvetésből indult ki. Miért és hogyan született meg 1932. évi XIII. tc.? Mennyire helytállóak az igen szerény mennyiségű szakirodalom megállapításai? Milyen politikai folyamat indult el a gyilkosság után? Milyen összefüggés van a fenti törvény és a gyilkosság között? Valóban szükséges volt a rendőrség fegyverhasználati jogának szabályozása?

¹ BALOGH Atila Zsombor, PhD-hallgató, KRE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola Atila Zsombor BALOGH, PhD student, Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary, Faculty of Humanities, Doctoral School of History
orcid.org/0000-0002-5723-6423, baloghatilla1@gmail.com

² Korabeli nevén a Magyar Királyi Államrendőrség (1919–1930), majd Magyar Királyi Rendőrség (1931–1945). A tanulmány a „rendőrség” kifejezést használja az utóbbiak helyett. Lásd itt: Parádi (2011) 116. Továbbá: Borbély-Kapó (1942) 53., 64.

³ 1931-től 1935-ig, majd 1938-tól 1944-ig belügyminiszter.

A szakirodalom többnyire rövid, pár mondatos „elemzéseket” ír e témáról, és nem veszi részletesen górcső alá. Így a következő oldalak jelentős részben hiánypótlónak minősülnek. A fentiek inkább jogi vonatkozásában vizsgálják a témát, s nem történeti szempontból. A levéltári kutatást a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának belügyminisztériumi,⁴ illetve igazságügyminisztériumi⁵ törvényelőkészítéssel kapcsolatos irataira építettem. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a témával kapcsolatos igen fontos törvényelőkészítéssel összefüggő minisztériumi (Belügyminisztérium, Igazságügyminisztérium) források a mai napig sem kerültek elő. További problémát jelentett, hogy hiteles minisztertanácsi jegyzőkönyvek (1931 decemberének vége, 1932 januárjának eleje) – amelyek szükségesek lettek volna a kutatáshoz – ugyancsak nem maradtak fenn az utókor számára. A fenti hiányokból a következő problémák származnak: nem tudjuk Keresztes-Fischer Ferenc és Zsitvay Tibor⁶ első elképzeléseit rekonstruálni a törvényjavaslattal kapcsolatban, illetve a miniszterelnök, valamint a kormány álláspontját sem ismerjük pontosan a kérdésről.

A források a fentiekén túl legfőképpen az Országgyűlési Naplókra és Irományokra,⁷ illetve a Rendeletek Tárára épülnek. További jelentős forrásanyagot jelentenek az 1930-as évekbeli sajtóforrások.

A decemberi rendőrgyilkosság

1931 karácsonya előtt néhány nappal Sinkó József törzsőrmestert meggyilkolták Angyalföldön, szolgálatának teljesítése közben.⁸ A királyi ügyészség indítványa szerint a törzsőrmester tetten ért egy bűnözőt, aki azonban az előállítási kísérletnek ellenszegült, majd dulakodás történt. Miután a rendőr kardot rántott, a bűnöző a rendőr táskájából kivette a szolgálati fegyvert. A tragédia ezután történt, a bűnöző hidegvérrel agyonlőtte a törzsőrmestert.⁹

A krisztusi korban¹⁰ meggyilkolt rendőr családos volt, feleségét és kisgyermekét hagyta maga után.¹¹ Ez az eset az egész magyar közvéleményt megdöbbentette.¹² Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter nem sokkal később 1000 pengőt küldött az árván maradt apró gyermek, s a gyászoló özvegy megsegítésére.¹³ Számos közszereplő

⁴ MNL OL – BM – K 148 – 1931 – 834. cs. – 19. t.; K 148 – 1932 – 849. cs. – 19. t.

⁵ MNL OL – Igazságügyminisztérium – K 579 – 3. cs., 4. cs., 5. cs.

⁶ Igazságügyminiszter 1929-től 1932-ig.

⁷ Országgyűlés Nyomatványai 1931–1935 (a továbbiakban: KN – Képviselőházi Naplók, KI – Képviselőházi Irományok, FN – Felsőházi Naplók, FI – Felsőházi Irományok)

⁸ A sajtó nagyon sokat foglalkozott az ügygel. A december 20-i számok közül a teljesség igénye nélkül megemlítendő: *Az Est*, *Budapesti Hírlap*, *Friss Ujság*, *Kis Ujság*, *Népszava*, *Ujság*, *Új Barázda*, *Pesti Hírlap*, *8 Órai Ujság* stb.

⁹ *8 Órai Ujság*, 1931. december 22.

¹⁰ *Pesti Hírlap*, 1931. december 24.

¹¹ *Friss Ujság*, 1931. december 24.

¹² A rendőr temetését még az 1932-es januári filmhíradó is leadta.

¹³ *Friss Ujság*, 1931. december 31.

küldött pénzügyi segílyt a megcsonkult családnak, például Horthy Miklósné is.¹⁴ Az egész sajtó e tragédiával foglalkozott a gyilkosság utáni időszakban.¹⁵

A tettést még a gyilkosság napján elfogta a rendőrség.¹⁶ A statárium érvényben volt még ekkor, s a szakértők szerint a bizonyítékok is egyértelműek voltak. Az ügyészség indítványozta, hogy a gyanúsítottat szándékos emberölés büntette és hatósági közeg elleni erőszak „címén” állítsa a törvényszék a rögtönítelő bíróság elé.¹⁷ A társadalmi nyomás ekkor hatalmas volt, hiszen egyes becslések szerint akár több ezer ember is lehetett a tárgyalás idején a bíróság környékén. Miután már egy ablak üvegét is betörte a tömeg, a rendőrséget is be kellett vetni a tömeg távoltartása érdekében.¹⁸ Végül rendkívül gyorsan – pár nappal a gyilkosság után – halálra ítélték és egyből ki is végezték Sinkó József gyilkosát.¹⁹ A meggyilkolt rendőrt utolsó útjára hatalmas tömeg kísérte.²⁰

A rendőrgyilkosság utáni politikai folyamat kezdete

Várható volt, hogy a politikusok egy része a decemberi rendőrgyilkosság után követelni fogja a rendőrség fegyverhasználati jogának a kiterjesztését. Homonnay Tivadar²¹ a tragédia után nem sokkal kifejtette, hogy a rendőrség fegyverhasználati jogát legalább olyan mértékben ki kellene terjesztetni, mint ahogy az a csendőrségnél van.²² A szociáldemokrata Farkas István ellenezte az utóbbi javaslatot. Véleménye szerint nem a rendőrség fegyverhasználati jogának kiterjesztésével, hanem céltudatos szociálpolitikával és népvédelemmel lehetne felemelni és megmenteni a társadalmat a zülléstől, illetve elejét venni annak, hogy az országban a bűntények szaporodjanak.²³ Utóbbi álláspont jellemző volt az ellenzékre.²⁴ A szociáldemokraták véleménye kapcsán megemlítendő, hogy a kormány az államháztartás igen rossz pénzügyi helyzete miatt az életszínvonal jelentős növelését nem tudta volna elérni. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter bejelentette, hogy a kormány megfontolja a rendőrség fegyverhasználati jogának a szabályozását.²⁵ Ezenfelül a rendőrség létszámának felemelését is kilátásba helyezte.²⁶

Meg kell említenünk, hogy 1931 őszén államellenes szervezkedések is megjelentek.²⁷ Egyébként Budapest „állapotát” jól mutatta, hogy 1930-ról 1932-re jelentősen megnövekedett mind a büntettek, mint a vétségek száma.²⁸ A belügyminiszter

¹⁴ *Budapesti Hírlap*, 1931. december 24.

¹⁵ Valamennyi sajtóforrás részletesen foglalkozott az ügygel december 20-a után.

¹⁶ *Ujság*, 1931. december 20.

¹⁷ *Kis Ujság*, 1931. december 22.

¹⁸ *Esti Kurír*, 1931. december 23. (A sajtó által megbecsült tömeg létszámát kritikával kell kezelnünk, mindenesetre a hatalmas tömegről más napilap is beszámolt december 23-i számában.)

¹⁹ *Új Barázda*, 1931. december 23.

²⁰ *Friss Ujság*, 1931. december 24.

²¹ A Keresztény Községi Párt politikusa.

²² KN, 1931–1935. III. k. 520.

²³ KN, 1931–1935. III. k. 523.

²⁴ *Népszava*, 1931. december 23.

²⁵ *Az Est*, 1931. december 23.

²⁶ *8 Órai Ujság*, 1931. december 23.

²⁷ Botos (1994) 63.

²⁸ Borbély–Kapy (1942) 523. (táblázat)

1932 januárjában létrehozta a budapesti karhatalmi századot, majd zászlóaljat.²⁹ Ezenfelül a rendvédelmi erőknél a működési terület figyelembevételével arányosította a bűnügyi szolgálatot.³⁰ 1931-től egyfajta modernizáció indult el a rendőrségnél.³¹ Keresztes-Fischer ezen intézkedései jól tükrözték a lázas belpolitikai helyzetet.

A kormányra társadalmi nyomás nehezedett, hiszen egy rendőr meggyilkolása, különösen karácsony környékén érzékenyen érintett minden jóérezésű magyar embert. Az államvezetésnek be kellett bizonyítania, hogy a rendőrség állománya számára valóban fontos, és azt meg kívánja védeni. Le kell szögeznünk, hogy a gazdasági világválság keserű hatásai következtében számítani lehetett a jövőben a bűntények szaporodására, illetve akár különböző utcai tiltakozásokra is. Ebből kifolyólag kívánatos volt az államhatalom számára, hogy részletesebben fektesse le a rendőrség fegyverhasználati jogát, illetve bizonyos mértékben ki is terjessze azt. Az államrend megőrzéséért Keresztes-Fischer Ferenc felelt mint belügyminiszter. Ekkor Keresztes-Fischer csupán néhány hónapja volt belügyminiszter, s különösen figyelt az államrend megőrzésére. Bethlen anynyira megbízott benne, hogy annak idején ragaszkodott ahhoz, hogy a lemondása után az új kormányban Keresztes-Fischer helyet kapjon, miniszterelnökként is szívesen látta volna.³² Horthy is kifejezetten ebből az okból kifolyólag ragaszkodott később Keresztes-Fischer személyéhez, amikor a Gömbös-kormány megalakult, hiszen benne látta a belső rend és nyugalom fenntartásának biztosítékát.³³ Európában a rendőrség fegyverhasználati jogának kiterjesztése az 1930-as évek elején nem magyar sajátosság volt. A teljesség igénye nélkül kiemelném, hogy 1931-ben például Severing porosz belügyminiszter a kommunista zavargásokra való tekintettel kiterjesztette a fegyverhasználati jogot.³⁴

A törvényjavaslat

Január 4-én Keresztes-Fischer és Zsitvay Tibor igazságügyminiszter megvitatták, és elhatározták a „reform” véghezvitelét.³⁵ A törvényjavaslat elkészítésében a Belügyminisztérium,³⁶ illetve az Igazságügyminisztérium is részt vett.³⁷ A levéltári források hiányából egy dologra lehet következtetni: csak szóbeli egyeztetés történt Keresztes-Fischer és Zsitvay között. A miniszteri átiratok válaszaira általában sokat kellett várni,³⁸ s az ügy sürgőssége miatt a két miniszter feltételezhetően ezért nem hagyott hátra írásbeli „nyomokat”. Tudjuk, hogy Keresztes-Fischer, illetve a Belügyminisztérium lázasan dolgozott egyéb, igen fontos törvényjavaslatokon is. Valószínűsíthető, hogy

²⁹ Borbély-Kapy (1942) 41.

³⁰ MNL OL – BM – K 149 – 284. cs.

³¹ Parádi (2008) 103.

³² Romsics (1999) 351.

³³ Gergely (2001) 222.

³⁴ *Budapesti Hírlap*, 1931. júl. 4.

³⁵ *Budapesti Hírlap*, 1932. január 5.

³⁶ Magyar Statisztikai Évkönyv (1932) 19.

³⁷ Magyar Statisztikai Évkönyv (1932) 128.

³⁸ MNL OL – BM – K 148 – 1931 – 834. cs. – 19. t.; K 148 – 1932 – 849. cs. – 19. t.; K 148 – 1933 – 868. cs. – 19. t.; K 148 – 1934 – 892. cs. – 19. t.; K 148 – 1935 – 914. cs. – 19. t.

a Belügyminisztérium kissé túlterhelt volt, ennek ellenére elsődleges volt Keresztes-Fischer számára, hogy a rendőrség fegyverhasználati jogával kapcsolatos törvényjavaslat sürgősen a Képviselőház elé kerüljön. A tervezet igen hamar elkészült. Horthynak nem volt kifogása a javaslat ellen, s a minisztertanács is jóváhagyta.³⁹ 1932 januárjának közepéig „karácsonyi szünetet” tartott a Képviselőház,⁴⁰ s utána Keresztes-Fischer belügyminiszter 1932. január 15-én „azonnal” benyújtotta a Képviselőháznak a „m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról” szóló törvényjavaslatot.⁴¹ Az elképzelés „eszmemeneti rokonság”-ot mutatott az 1914. évi XL. tc.-el.⁴² Le kell szögezünk, hogy az országban több alkalommal is haltak meg vagy sérültek meg rendőrök azért, mert néhány esetben nem tudták, hogy éppen használhatják-e a fegyverüket.⁴³ Ebből logikusan levonható a probléma egyik lehetséges forrása: félreértelmezhető volt a rendőrség fegyverhasználati jogának a szabályozása. Sajnálatos módon Sinkó József tragédiája előtt is történtek hasonló esetek.

A rendőrség fegyverhasználatának irányelvei⁴⁴ a rendőrség fegyverhasználatát közvetlen támadás esetére, vagy utóbbi közvetlen veszélyének esetére korlátozta. Továbbá a tetteges ellenszegülés „legyőzésénél” kizárólag végső szükség esetén engedélyezte azt.⁴⁵ A belügyminiszternek felhatalmazása volt arra, hogy a rendőrség fegyverhasználati szabályait rendelettel megállapítsa.⁴⁶ E felhatalmazás alapján készült a rendőrség fegyverhasználati szabályzata, amely a fenti törvényjavaslat benyújtásakor még érvényben volt.⁴⁷ A belügyminiszter szerint nem volt kielégítő a magyar jogrendszerben ez a szabályozás,⁴⁸ hiszen eltérő jogi magyarázatokra adott alapot.⁴⁹ A belügyminiszter szerint a rendelet sem a társadalom, sem a rendőrség köztudatában nem élt.⁵⁰ Az, hogy a társadalom nem ismerte, szinte biztosra vehető. Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy valószínűsíthetően – ellentétben a miniszter állításával – lehettek olyan rendőrök, akik tudatosan törekedtek a fenti rendelet betartására. Igen nagy problémát jelentett, hogy a rendeletről a bíróság „nem vett tudomást”. A bíróság azon esetekben, amikor a rendőr fegyverhasználatának jogossága felett kellett döntenie, sohasem hivatkozott ezekre a rendeletben foglalt jogszabályokra.⁵¹ Mindig is azt vizsgálta, hogy vajon az a rendőr, aki fegyverét használta, a jogos védelem keretei⁵² között mozgott-e.⁵³ Tény, hogy a rendőrség fegyverhasználati szabályzata valóban változtatásra szorult.

³⁹ *Népszava*, 1932. január 13.

⁴⁰ KN, 1931-1935. IV. k. 1.

⁴¹ KN, 1931-1935. IV. k. 30.

⁴² Török (1938) 1–12.

⁴³ Dorning (1943) 11.

⁴⁴ 5.047/1919. M. E. sz.

⁴⁵ 5.047/1919. M. E. sz. 21. §.

⁴⁶ 5.047/1919. M. E. sz. 35. §.

⁴⁷ 39.820/1921. B. M. sz. 50–62. §.

⁴⁸ *Népszava*, 1932. január 14. Továbbá: FN, 1931. I. k. 157.

⁴⁹ A Képviselőház közigazgatási és igazságügyi bizottságának együttes jelentése a törvényjavaslat tárgyában. KI, 1931–1935. II. k. 434.

⁵⁰ KN, 1931–1935. VI. k. 290.

⁵¹ Dorning (1943) 11.

⁵² A büntetőtörvénykönyv 79. §-ának rendelkezései rá nézve alkalmazhatók-e, vagy sem.

⁵³ KN, 1931. VI. k. 290.

Utóbbi legfőképpen azzal magyarázható, hogy a „végső szükség” vezérgondolat⁵⁴ igen tág fogalomnak minősült, s többféle módon lehetett magyarázni. A törvényjavaslat indokolása szerint a rendőrség a „végső szükség” irányelvet mindig a legszűkebb értelemben használta. Utóbbi gondolat megkérdőjelezhető, hiszen lehetett alóla kivétel. Helyesebb lett volna az indokolásban a „legtöbb esetben” kifejezést használni. Mindenesetre helytálló azon gondolat, hogy a fenti eljárás számos esetben a rendőri közbiztonsági szolgálat zavartalan ellátását veszélyeztette, valamint emiatt kevesebb esély nyílt arra, hogy a rendőrök élete ellen intézett támadást sikeresen vissza lehessen verni.

A Keresztes-Fischer és Zsitvay által javasolt szabályozás annyiban jelentett újítást, hogy egyrészt törvény határozta volna meg a fegyverhasználat eseteit, másrészt a javaslat bizonyos fokig kiszélesítette a fegyverhasználat körét azzal, hogy a csendőrségi fegyverhasználati szabályok⁵⁵ mintájára a támadás és ellenszegülés esetein felül fegyverhasználatra ad engedélyt bizonyos esetekben a letartóztatások keresztülvételének biztosítása érdekében is.⁵⁶ A törvényjavaslat megjelölte a „végső célt”, amelynek megvalósítására a fegyverhasználat szolgálhatott.⁵⁷ A végső cél a közbiztonság fenntartása volt, ettől függött a fegyverhasználat mértéke és módja. A „közelebbi célokat” a törvényjavaslat általánosságban megjelölte.⁵⁸ A rendőrségnek kellett megítélnie, hogy a fegyverhasználati jog alkalmazásának a törvényben és a rendeletben meghatározott feltételei az adott esetben megvannak-e.⁵⁹

A fegyverhasználati jog szabályozásának gerince a fegyverhasználat eseteit határozta meg.⁶⁰ Ezek az esetek az elérni kívánt közelebbi cél szerint csoportosultak. Ide tartozott a közbiztonság megőrzésével megbízott szervek megtámadásának elhárítása,⁶¹ a szolgálati kötelesség teljesítését meghiúsító ellenszegülés leküzdése,⁶² a törvényszerű letartóztatások foganatosításának biztosítása,⁶³ továbbá a közbiztonságra veszélyes tömegek által előidézett veszély felszámolása.⁶⁴ Utóbbiból kitűnik, hogy az államhatalom valóban fel kívánt készülni a későbbi, esetlegesen bekövetkező tüntetésekre.

A javaslat lefektette a fegyverhasználat azon esetét, amikor a rendőr ellen olyan elenséges magatartást tanúsít valaki, amely eljutott a támadásig vagy legalább a támadás közvetlen veszélyét előidézte.⁶⁵ Itt meg kell jegyeznünk, hogy a „támadás közvetlen veszélye” rész túl általános megfogalmazás. Az 1. § (1) bekezdés 1. pontja magában foglalta a jogos védelem körét a rendőr, illetve a rendőr közvetítésével más megtámadott egyén javára. Így helytálló az a megállapítás, hogy utóbbi pont részben túlmegy a jogos

⁵⁴ 5.047/1919. M. E. sz. 21. §.

⁵⁵ Kaiser (2002) 65–75.

⁵⁶ Indokolás a törvényjavaslatához. KI, 1931–1935. II. k. 26.

⁵⁷ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 2. §. KI, 1931–1935. II. k. 25.

⁵⁸ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. §

⁵⁹ A törvényjavaslat indokolása. KI, 1931–1935. II. k. 27.

⁶⁰ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1).

⁶¹ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 1.

⁶² Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 2.

⁶³ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 3., 4.

⁶⁴ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 5.

⁶⁵ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 1.

védelem körén, mivel az alkalmazásához nem voltak szükségesek mindazok a feltételek, amelyekről a védelem jogossága függött. Így nem nyerhetett alkalmazást a fegyverhasználatnak ezt az esetét illetően a Btk. 79. §-ának értelmezéseképpen a bírói gyakorlatban kialakult az a követelmény, hogy bizonyos esetekben védekezés helyett menekülnie kell a megtámadottnak. Ez a fegyverhasználat céljával teljesen ellenkezett Keresztes-Fischer szerint és a közbiztonság megőrzését lehetetlenné tette volna. A támadás elleni védekezés céljából gyakorolt fegyverhasználat módját és mértékét az irányozta elő, hogy mennyiben kívánja ezt a közbiztonság fenntartása. Ennek a megítélése nem volt minden esetben könnyű feladat, hiszen egy rövid, s általánosságokat megfogalmazó törvényjavaslat ezt kimerítően nem tudta „tárgyalni”.

A törvényjavaslat megmutatta a rendőr ellen irányuló jogtalan fellépésnek azon eseteit, amelyek még nem érték el a támadás szintjét, de a hivatalos eljárás sikerét veszélyeztették.⁶⁶ A fegyverhasználat ezekben az esetekben akkor volt jogszerű, ha a közbiztonság fenntartásának érdeke megkövetelte.⁶⁷ A javaslat lefektette a hivatalos eljárás megghiúsítására irányuló magatartásnak azon eseteit, amelyek a rendőrnek azzal a kötelességével ütköztek össze, hogy valakit letartóztasson.⁶⁸ A javaslat csak különösen veszélyes esetekre engedte meg a fegyverhasználatot azokban az esetekben, ha valakit le kell tartóztatni. Kizárólag abban a helyzetben, ha az adott személy felfegyverkezett vagy súlyos bűncselekménnyel gyanúsított.⁶⁹

A javaslat fegyverhasználatot engedett a jogosulatlan gyülekezéssel járható közveszély elhárítása érdekében.⁷⁰ (Meg kell jegyeznünk, hogy az 1867-től 1945-ig⁷¹ terjedő korszakban a tömegoszlatások többségét nem a rendőrség, hanem a csendőrség hajtotta végre.)⁷² Felmerül a kérdés, hogy a törvényjavaslat ezen részébe miért nem került bele az, hogy a rendőrség a cselekvés előtt figyelmeztesse a tömeget az elkövetkezendő oszlatásra. Ez igen nagy hiányossága volt a törvényjavaslatnak. A törvény természetesen kimerítő szabályt nem adhatott arra, hogy a közbiztonság mikor kívánta meg a tömeg szétozlatását, hiszen ez a körülményektől függött. Mindenesetre a javaslat ezen része lehetett volna alaposabb. Keresztes-Fischer a későbbi rendeletében kívánta a részletes szabályozást „közzé tenni”. Konklúzióként megállapítható, hogy a törvényjavaslat részletekbe nem bocsátkozott, s csupán általánosságban foglalkozott a rendőrség fegyverhasználati jogával.⁷³ Keresztes-Fischer minél előbb keresztül kívánta vinni a törvényjavaslatát az Országgyűlésen, s elfogadtatni a törvényt.

A Képviselőház közigazgatási és igazságügyi bizottsága⁷⁴ 1932. április 14-én le tárgyalta a törvényjavaslatot.⁷⁵ Néhány pontosítás is megszületett. A módosítások

⁶⁶ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 2.

⁶⁷ Indokolás. KI, 1931-1935 II. k. 28.

⁶⁸ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 3., 4.

⁶⁹ Indokolás. KI, 1931-1935 II. k. 28-29.

⁷⁰ Törvényjavaslat a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. 1. § (1) bek. 5.

⁷¹ Nem számítva a Tanácsköztársaság idejét.

⁷² Rektor (1980) 68-75. Továbbá: Parádi (2009) 96.

⁷³ Szikinger (2013b) 155.

⁷⁴ A korabeli dokumentumokban a bizottságok nevei „kis” betűvel kezdődnek.

⁷⁵ A bizottság jelentése a törvényjavaslatról. KI, 1931-1935. II. k. 435.

vezérfonala az volt, hogy konkrétan fektessék le a törvényjavaslatban, hogy valóban csak abban az esetben használhasson a rendőr fegyvert, ha már nincs más lehetősége. Az új törvényjavaslat 1. §-a:

„1. §.⁷⁶ (1) A m. kir. rendőrségnek fegyverviselésre jogosult tagja vagy közege hivatásának jogszerű teljesítése közben fegyvert használni jogosult:

1. támadás elhárítása végett, vagy az életet, testi épséget, személyes szabadságot veszélyeztető magatartás esetén;

2. az életet, testi épséget vagy a személyes szabadságot veszélyeztető fenyegetésben vagy tettelességben nyilvánuló ellenszegülés legyőzése végett;

3. olyan felfegyverzett egyén lefegyverzése végett, akit el kell fogni, ha lefegyverzése fegyverhasználat nélkül nem látszik lehetségesnek;

4. súlyos bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy emiatt elítélt olyan egyén kézrekerítése végett, akit el kell fogni, ha kézrekerítése fegyverhasználat nélkül nem látszik lehetségesnek;

5. súlyos bűncselekmény elkövetésének meggátlása végett, ha az másképp, mint fegyverhasználat útján nem gátolható meg;

6. oly néptömeg szétoszlátása végett, amelynek szétoszlátását a hatóság elrendelte, vagy amelynek szétoszlátása a közbiztonság érdekében szükséges.

(2) Az (1) bekezdés 6. pontja esetében a fegyverhasználatot oszlásra való felhívásnak kell megelőznie; ezt csak akkor szabad mellőzni, ha a tömeg magatartása annyira fenyegető, hogy a késedelem súlyos veszéllyel járhat.”⁷⁷

Az oszlatás terén az 1. § (2) bekezdése szerencsére pótolta azt a hiányt, amelyet a belügyminiszter és az igazságügyminiszter nem tett bele a törvényjavaslatába. A Felsőház illetékes bizottsága nem végzett módosításokat a törvényjavaslaton,⁷⁸ s a Felsőházon gyorsan átment a javaslat. Az Országgyűlés elfogadta a törvényjavaslatot, s hamarosan ki is hirdették.

Az ellenzék véleménye

A törvényjavaslat fogadtatása az ellenzék részéről várható módon zajlott le,⁷⁹ az állam növekvő túlhatalmát olvasták ki belőle.⁸⁰ A szociáldemokrata Büchler József talán a legmarkánsabban támadta Keresztes-Fischer törvényjavaslatát. Azzal egyetértett, hogy ha tettelességben nyilatkozik meg az ellenszegülés, az ellen védekezni kell, de hogy a személyes szabadságot veszélyeztető fenyegetés alatt mit ért a közrendőr, azt ő maga dönti majd el.⁸¹ Büchler szerint: „Ez a javaslat [...] belső hadviselés az állam polgárai ellen. [...] Helytelen az a törekvés, hogy az állam jogait mindjobban kiterjesztik,

⁷⁶ Ekkor még a „§” után „pontot” tettek.

⁷⁷ KI, 1931–1935. II. k. 437.

⁷⁸ A Felsőház közigazgatási, valamint közjogi és törvénykezési bizottságának együttes jelentése a törvényjavaslatról. FI, 1931–1935 I. k. 537–538.

⁷⁹ KI, 1931–1935. II. k. 436.

⁸⁰ *Népszava*, 1932. január 13.

⁸¹ KN, 1931–1935. VI. k. 266.

az állampolgárok jogait pedig mindinkább szűkítik.” Az ellenzék a törvényjavaslat elfogadását azért sem tartotta kívánatosnak, mert attól féltek, hogy a rendőrség vissza fog élni az új fegyverhasználati joggal.⁸² Utóbbi félelem nem volt teljes mértékben alaptalan, de ugyanakkor nem tekinthetünk úgy az akkori rendőrségre, amely folyamatosan visszaélt volna hatalmával. Ezzel cáfolta az ellenzék érvét a kormánypárti báró Vay János is. A rendőrség visszamenőleg az „előző 4 évben” összesen 203 esetben élt fegyverhasználati jogával és ebből 75%-os arányában karddal és csak 16%-os arányában lőfegyverrel. Ezen idő alatt egy haláleset történt.⁸³ Meg kell említenünk, hogy a rendőrség illetékes szervei szigorúan ítélték meg és büntették a szabálytalan fegyverhasználatot.⁸⁴

A törvény végrehajtása

1931 júliusában a belügyminiszter kiadta a rendeletet.⁸⁵ Megállapítható, hogy amennyire szűkszavú, általános és rövid volt a törvény, annyira részletes és alapos volt a rendelet. Ily módon a rendőrség fegyverhasználati jogának fejlődését jelentette e jogszabály, bár tény, hogy egyesek szerint a rendőrség túl sok „plusz” jogot kapott ekkor. A rendelet I. fejezete igazán részletesen mutatta be a fegyverhasználat eseteit. A rendelet 2. §-a jól példázza, hogy mennyivel részletesebb volt a rendeleti szabályozás: „Támadás az, ha a hivatását jogszerűen teljesítő rendőrt akár egy, akár több személy bármily eszközzel vagy bármilyen módon megüti, megrúgja, megsebesíti, lefegyverzi, tehetetlen állapotba helyezi, vagy e nélkül is testi erőszakkal helyének elhagyására kényszeríti, avagy ily cselekményt megkísérel. Az életet, testi épséget vagy személyes szabadságot veszélyeztetni az oly magatartás, amikor a támadás még meg nem kezdett, de valakinek fenyegetőzéséből, előkészületéből, mozdulatából vagy az általa elfoglalt helyzetből arra kell következtetni, hogy részéről a támadás nyomban bekövetkezhetik. A támadás vagy az előbbi bekezdésben említett veszélyes magatartás akkor is ok a fegyverhasználatra, ha olyan harmadik személy ellen irányul, akit a rendőr megvédelmezni, vagy olyan nagyobb jelentőségű dolog ellen, amelyet megőrizni köteles. Támadónak vagy veszélyes magatartást tanúsítónak kell tekinteni azt is, aki más veszélyes körülmények között bármilyen módon támadásra bátorít, ingerel, izgat vagy bujtogat, avagy a támadásban segít.”⁸⁶

A rendelet 8. §-a szerint a fegyverhasználattal kapcsolatos parancsot teljesítenie kellett a rendőrnek, kivéve, ha nyomban átlátható volt, hogy a parancs nyilvánvalóan törvénybe ütközik. Utóbbi rendelkezéssel az a probléma, hogy például egy tüntetés közben, amikor a rendőr „stresszhelyzetben” volt, nem valószínű, hogy elkezdte volna jogilag elemezni, hogy a parancs vajon jogszerű-e. Mindenesetre a rendelet megadta

⁸² KN, 1931-1935. VI. k. 267.

⁸³ KN, 1931-1935. VI. k. 284.

⁸⁴ Svéd (2008) 95.

⁸⁵ 185.100/1932. B. M. sz.

⁸⁶ 185.100/1932. B. M. sz. I. fejezet.

a jogi kereteket arra, hogy egyes esetekben a rendőr megtagadja a parancsot. Természetesen a parancs megtagadása nem volt jellemző.

A rendelet egyik legfontosabb része a III. fejezet volt, amely a fegyverhasználat módjáról és mértékéről szólt. Nem volt helye fegyverhasználatnak komolyan nem vehető pusztá szóbeli fenyegetés, szidalmazás vagy káromkodás miatt. A rendőrnek a támadás közvetlen veszélye esetén a fegyvert előbb készenlébbe kellett helyeznie, és ha volt rá idő, a támadót figyelmeztetni kellett arra, hogy amennyiben nem hagy fel a fenyegető magatartásával, azonnal fegyverhasználat következik.⁸⁷ E fejezet igen pontosan meghatározta a tömegoszlatással kapcsolatos követelményeket a rendőrség számára. A rendelet önmérsékletre intette a rendőröket. Felhívta a figyelmet arra, hogy nőket, gyermekeket, időseket és a „néptömeghez” nem tartozó személyeket lehetőleg kímélni kell. Érdemes megemlíteni, hogy a rendelet kötelezte a rendőröket arra, hogy a tömeg kihívó „magaviselete”, a felizgatott tömeg kiabálása, füttyülése, a rendőrség szidalmazása stb. miatt a rendőrök „ne ragadtassák el” magukat fegyverhasználatra.⁸⁸

A rendeletben érzékelhető Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter azon féelme, hogy nagyon komoly tüntetésekre is számíthatott a jövőben. Rendkívüli körülmények között, különösen veszélyes tömegmozgalmak vagy zavargások idején a rendőrség szolgálati fegyver gyanánt használhatta a pánccélkocsit, a gépfegyvert és a géppisztolyt, és igénybe vehetett katonai kézi lőfegyvert.⁸⁹ Azt, hogy mit kellett „rendkívüli körülmények” alatt érteni, a belügyminiszteri rendelet nem fejtette ki. Nyilvánvalóan a belügyminisztertől függött, hogy mikor gondolja úgy, hogy egy adott helyzetben a rendőrség a fentieket is bevetheti. Valószínű, hogy szándékosan nem fogalmazta meg a rendelet az utóbbi fogalmat abból a célból, hogy ne legyen túlságosan „megkötve” a mindenkori belügyminiszter keze.

Amennyire a helyzet megengedte, arra kellett törekedni, hogy a rendőr a szúrást vagy vágást a támadónak/ellenzegülőnek lehetőleg kezére vagy karjára, a menekülőnek pedig a lábára irányozza. A rendőrbot használatakor is kerülni kellett azt, hogy az ütés valakinek a fejét, deréktáját, gyomrát vagy hasát érje. A karddal is felszerelt rendőr pisztolyt rendszerint csak akkor használhatott, ha a helyzet veszélyessége miatt a pisztolyt kellett készenlébbe helyeznie, és ezért támadás esetében kardjához már nem nyúlhatott. Úgyszintén akkor is, ha a kard nem látszott alkalmasnak az „ártalmatlanná tételre”, illetőleg a kézre kerítésre. Sinkó József túlélhette volna azt a szomorú decemberi napot, amennyiben a pisztolyát készenlébbe helyezte volna, hiszen akkor a támadó nem lőhette volna le őt.

Fontos részletét képezte a jogszabály azon része, amely előírta, hogy ha a lövés ártatlan személyeket is veszélyeztetne, a pisztolyt csak külön parancsra, fegyveres támadás elhárítására, életveszélyben, avagy a testi épség vagy a szabadság megvédésére szabad használni.⁹⁰ Ha a fegyverhasználat súlyos sérülést okozott, és a körülmények

⁸⁷ 185.100/1932. B. M. sz. 11. §.

⁸⁸ 185.100/1932. B. M. sz. 16. §.

⁸⁹ 185.100/1932. B. M. sz. 18. §.

⁹⁰ 185.100/1932. B. M. sz. 19. §.

megengedték, a sérültet nyomban elsősegélyben kellett részesíteni, és a lehetőséghez képest gondoskodni kellett arról, hogy mielőbb ápolásban részesüljön.⁹¹

Minden fegyverhasználatról írásban jelentést kellett tenni az illetékes rendőrhatalósághoz. Ez a hatóság köteles volt felügyeleti jogkörében megvizsgálni, hogy a fegyverhasználat megfelelt-e a szabályoknak, és nem foglalt-e magában kötelességszegést. Annak a megítélése, hogy a fegyverhasználat akár a büntetőjogi, akár a magánjogi felelősség szempontjából jogos volt-e, természetesen a bíróság feladata volt, mindazonáltal a felügyeleti vizsgálat során a lehetőség szerint fel kellett deríteni azokat a tényköörülményeket is, amelyek a fegyverhasználat miatt esetleg meginduló bünvádi eljárás vagy polgári per eldöntése szempontjából lényegesek lehettek.⁹²

Keresztes-Fischer elrendelte, hogy a rendeletet a rendőrség azonnal a legbelső körben áttanulmányozza. Különösen fontosnak tartotta, hogy a „rendőrlegénységet” a rendeletben foglaltakról a legalaposabban „kioktassák”. A belügyminiszter elrendelte, hogy súlyos testi sértést, vagy súlyosabb következményt maga után vonó fegyverhasználatról a királyi ügyészséget minden esetben azonnal értesíteni kell.⁹³ A fenti rendeletet egyébként 1939-ben kiegészítették.⁹⁴

Értékelés

Sinkó József tragédiája csupán az egyik oka volt annak, amiért megszületett az 1932. évi XIII. tc. Keresztes-Fischer, s a kormány az államrend megerősítését a rendőrség fegyverhasználati jogának kiterjesztésével tartotta még jobban megvalósíthatónak. Túlzás lenne azt mondani, hogy a tragédia „kapóra jött” a kormánynak, hogy újabb „diktatórikus” tervét végrehajtsa. A kormány ezt a lépést már korábban megtehetette volna minden különösebb következmény nélkül.

Az, hogy a gyilkosság után nem sokkal terjesztette be a törvényjavaslatot Keresztes-Fischer Ferenc, azért is volt előnyös a kormány számára, mert így a baloldali sajtó „lázító” cikkeit a témával kapcsolatban „kivédhették”. A sajtót olvasó társadalom jelentős része valószínűleg tudott a rendőrgyilkosságról, s a rendőrség fegyverhasználati jogának kiterjesztését emiatt nem értelmezheték teljesen „diktatórikus” lépésnek az állam részéről.

E tanulmány egyik eredménye a témáról író szerzők megállapításainak kritikai vizsgálata által keletkezett számos konklúzió. Jellemző a szerény mennyiségű szakirodalomra, hogy a történelmi kontextust, azt, hogy milyen lázas belpolitikai állapotok uralkodtak 1931-ben, nem igazán említi meg. Nem elemezhetjük úgy e törvényt, hogy előtte nem vizsgáljuk meg például azt, hogy államellenes puccskísérlés is készülődött 1931 végén, a szélsőséges csoportosulások előretörése várható volt. A demagógia utat tört, s a tömeg a gazdasági válság idején jobban lázítható volt stb.

⁹¹ 185.100/1932. B. M. sz. 20. §.

⁹² 185.100/1932. B. M. sz. 21. §.

⁹³ Ad 185.100/1932. B. M. sz.

⁹⁴ 76.664/1939. B. M. sz.

Török az írásában a dátumok kapcsán nem mindig pontos, bár ez nem csökkenti az elemzés értékét. Szalma szerint a törvény a munkásmozgalom elnyomására szolgált.⁹⁵ Utóbbihoz hozzá kell fűznünk, hogy nem kizárólag ez volt a törvény célja. Szikinger és Buzás szerint a törvény 1. § (1) bekezdésének 6. pontja a legalapvetőbb emberi joggal – „az élethez való joggal” – szemben semmi megfogható és érvényesíthető garanciát nem adott.⁹⁶ Utóbbi vélemény helytálló, azonban azzal kell kiegészítenünk, hogy a törvényt végrehajtó rendeleten érzékelhető azon vezérgondolat, hogy az emberi élet kioltását lehetőleg el kell kerülni.⁹⁷ Megemlítendő az 1. § (2) bekezdése is: „fegyverhasználatot oszlásra való felhívásnak kell megelőznie; ezt csak akkor szabad mellőzni, ha a tömeg magatartása annyira fenyegető, hogy a késedelem súlyos veszéllyel járhat.” Ki kell egészítenünk Botos azon megállapítását,⁹⁸ hogy e törvény számos vonatkozásban a rendőri önkény előtt nyitott teret. Utóbbi megállapítás helyes, hiszen abból az okból kifolyólag, hogy kiterjesztették a rendőrség fegyverhasználati jogát, arra is több esély nyílt, hogy egyes rendőrök túlkapásokat kövessenek el. Ugyanakkor utóbbi ki kell egészítenünk egy pozitívummal is. A törvény következtében a rendőrök élete számos esetben nagyobb védettséget élvezett, hiszen megadta azokat a jogi kereteket, amelyek szükségesek voltak ahhoz, hogy kevesebb olyan tragédia történjen, mint például Sinkó Józsefé.

Figyelembe kell vennünk az 1919-es vörös terror szörnyű emlékeit a Károlyi Gyula-kormány emlékeztetőjében. Minden bizonnyal ez is szerepet játszott a törvény elfogadásában. Feltételezhetjük, hogy több rendőri sérülés, tragédia elkerülhető lett volna az országban akkor, ha a rendőrség fegyverhasználati jogát jóval korábban, részletesen szabályozta volna a hatalom. Keresztes-Fischer és Zsitvay újítása, a rendőrség fegyverhasználati jogának kiterjesztése egy joghézagot töltött ki. A törvény nyilvánvalóan azért volt túlságosan „általános”, mert a kormány tartott a jövőben esetlegesen bekövetkező utcai megmozdulásoktól. Amennyiben nagyon részletes lett volna a törvény, s változtatni kellett volna rajta az államrend számára veszélyes helyzetben, azt viszonylag sok idő lett volna módosítani. A rendelet kiadása egyszerűbb, s gyorsabb módszer volt. E törvény az államrend megerősítését szolgálta, illetve bizonyos szempontból az államhatalom kiterjesztését is. A szabályozás annyiban jelentett újítást, hogy egyrészt törvény határozta meg a fegyverhasználat eseteit, másrészt a bizonyos fokig kiterjesztette a fegyverhasználat körét azzal, hogy a csendőrségi fegyverhasználati szabályok mintájára a támadás és ellenszegülés esetein felül fegyverhasználatra adott engedélyt bizonyos esetekben a letartóztatások keresztülvitelének biztosítása érdekében is. A törvény végül a büntetőbírók számára is segítséggé vált, mert nem kényszerültek a továbbiakban a végső szükség elve alapján ítélni, és a polgári bíróról ugyanez elmondható. Innentől kezdve a bíróság a rendőrség fegyverhasználati szabályzatát törvényes alapon figyelembe vehette. A rendeleti felhatalmazás

⁹⁵ Szalma (1971) 11.

⁹⁶ Szikinger (2013a) 189.; Buzás (2010) 77.

⁹⁷ Például 19. §.

⁹⁸ Botos (1995) 79.

az erre vonatkozó törvényes alap nélkül nem bírt olyan hatállyal, amelyet a bíróság az adott esetek megítélésében figyelembe vett volna. További jelentős következménye volt az 1932. XIII. tc.-nek, és az azt végrehajtó rendeletnek, hogy jogbiztonsági érzetet kelthetett a rendőrség személyi állományában. A javaslat gyors beterjesztése rámutat Keresztes-Fischer Ferenc azon tulajdonságára, hogy amikor szükségesnek érezte, nagyon gyorsan tudott cselekedni.

Végül a tanulmány záró szavaiban le kell szögeznünk, hogy a rendőrség fegyverhasználati jogának szabályozása valóban változtatásra szorult, hiszen túl általánosan fogalmazott a Keresztes-Fischer-féle újítás előtti szabályozás. Az új szabályozásnak voltak hibái, negatívumai, de találhatunk benne pozitívumokat is. Az a jelenség pedig, hogy a rendőrségnek „plusz” jogokat adott a hatalom egy „zűrös” belpolitikai helyzetben, nem magyar sajátosság volt. Elég például a porosz belügyminiszter 1931-es intézkedésére gondolnunk.

IRODALOMJEGYZÉK

Az Est, 1931. december 23.

Borbély Zoltán – Kapy Resző (1942): *A hatvanéves magyar rendőrség 1881–1941*. Budapest, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat.

Budapesti Hírlap, 1931. július 4., 1931. december 24., 1932. január 5., 1932. január 14.

Botos János (1994): *Fejezetek a belügyminisztérium történetéből 1848–1938. Szemere Bertalantól Keresztes-Fischer Ferencig*. Budapest, BM Kiadó.

Botos János (1995) *A Belügyminisztérium története a Monarchia széthullásától a második világháború végéig*. Budapest, BM Kiadó.

Buzás Gábor, dr. (2010): *Közigazgatás – rendészet – rendőri intézkedés*. Doktori (PhD) értekezés. Forrás: <http://ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/buzas-gabor/buzas-gabor-vedes-ertekezes.pdf> (2017. 01. 02.)

Csapó Csaba (2004): A magyar királyi csendőrség fegyverhasználati jogáról. In Mezey Barna szerk.: *Eckhart Ferenc emlékkönyv*. Budapest, Gondolat Kiadói Kör.

Dorning Henrik (1943): *A rendőri fegyverhasználat és a büntetőjog*. Budapest, Hungária Ny.

Esti Kurír, 1931. december 23.

Friss Ujság, 1931. december 24., 1931. december 31.

Gergely Jenő (2001): *Gömbös Gyula: politikai pályakép*. Budapest, Vince Kiadó.

Kis Ujság, 1931. december 22.

Kaiser Ferenc (2002): *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*. Pécs, Pro Pannonia. Magyar Statisztikai Évkönyv (1932). Budapest, Athenaeum r.t.

Magyarországi Rendeletok Tára (1919., 1921., 1931., 1932., 1940.). Budapest, Fővárosi Nyomda Részvénytársaság.

Népszava, 1931, december 23., 1932. január 13., 1932. január 14.

Országgyűlés nyomtatványai (Naplók, Irományok) (1931–1935). Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat.

Parádi József (2008): A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 15. évf. 18. sz. 98–112.

Parádi József (2011): Rendvédelem-karhatalom 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 20. évf. 23. sz. 111–123.

Parádi József (2009): Tények és érzelmek egy hajdani magyar rendvédelmi testület története kapcsán. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 17. évf. 20. sz. 93–99.

Pesti Hírlap, 1931. december 24.

Rektor Béla (1980): *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története*. Cleveland, Árpád Könyvkiadó Vállalat.

Romsics Ignác (1999): *Bethlen István*. Budapest, Osiris Kiadó.

Svéd László (2008): Ságvári Endre mártíriumának körülményei dokumentumok tükrében. *Múltunk*, 53. évf. 1. sz. 80–149.

Szalma László (1972): *A rendőrség fegyverhasználati joga és kötelessége*. BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség.

Szikinger István: (2013a): A magyar rendvédelmi jog 1919–1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 23. évf. 27–30. sz. 187–197.

Szikinger István (2013b): A magyar rendvédelmi jog 1945–1989. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 23. évf. 31–34. sz. 153–164.

Török Lajos (1938): *A m. kir. rendőrség fegyverhasználati joga*. Budapest.

Ujság, 1931. december 20., 1931. december 24.

Új Barázda, 1931. december 23.

8 Órai Ujság, 1931. december 22., december 23.

Levéltári források

MNL OL – BM – K 148

MNL OL – BM – K 149

MNL OL – Igazságügyminisztérium – K 579

ABSTRACT

The Policeman Homicide and the Legislative Process of the Right for Weapon Use of the Police (1931-1932)

BALOGH Atilla

The reason I chose this topic is on the one hand, the death of the forgotten police officer József Sinkó, on the other hand it is the lack of literature; the outcome in domestic politics brought about by the December policeman homicide has not been investigated thoroughly to this day. By this political outcome the author means the legislative process of the right of the police for weapon use. The new regulation had some faults but it also had a positive side.

Keywords: *Ferenc Keresztes-Fischer, József Sinkó, Ministry of the Interior, police*